

РОЗСВІТ

Часопись полонених

громади „Самостійна Україна“.

Видає: Видавництво „Український Рух“.

3. Лютого 1917. Раштат.

На початку нового року мусить бути остаточно закінчена і вирішена справа автономії Галичини, порушена в минулому році 4. падолиста. Після рішучого протесту Української Ради проти такої автономії Галичини, яка давала ся цісарським указом від 4. падолисту мин. р., а власне автономії неподіленої на частину польську і українську, та поділ земель на історичні і етнографичні області, справа автономії лишила ся питанням найближчих днів на засіданні австрійського парламенту, який має бути скликаний в березні місяці цього року.

Перед скликанням парламенту, коли українська преса порушила питання виключно дотичне інтересів Українців, почали ся ріжні голоси ріжних національностей Австрії з певними політичними домаганнями в свою користь.

Особливо, з чисто егоїстичних інтересів, з намірами панування і власти над Чехами і Словінцями, виступає німецький національний союз.

Він домагається ся відокремлення Галичини тільки для того, щоби в парламенті мати переважне число голосів, бо з відокремленням Галичини мусить отворити ся свій краєвий парламент, а тому відпадають 106 голосів, котрі припадають на долю галицьких Славян.

На перший погляд їх домагання виглядають байдужими для Українців і зовсім невинними, але в суті речі, з виходом із австрійського парламенту депутатів від Галичини, при такому розвязанні питання про автономію, як то наочувалося з початку, то всі голоси Українців, в галицькому парламенті переважать ся більшістю голосів із польського кола і всі домагання Українців через це ніколи би не були здійснені.

Ще з більшим завзяттям виступають і хотять заняти своє становиско польські політики, в інтересі котрих лежить завдання пристрати Галичину до польської території.

Польські часописи гостро нападають на українські домагання, нападають на те, що Українці їх в якій разі не рахують ся і не згиняють ся перед теперішнім міжнародним значинем польської держави. Наважують погляди, що питання відокремлення Галичини тісно звязане з польським державним організмом, розвязання якого і залежить від Польщі, і що тільки завдяки проголошенню самостійності Польщі, виплинула справа автономії Галичини.

Дальше польська преса бере на себе стільки нахабства, що починає давати поради Українцям в їх змаганнях що до політичного життя. Багато ще й ріжних „політичних наук“ присвячує для Українців, але ті поради мають для нас таку вартість, що їх згадувати про них не находимо потрібним.

Польський народ, котрий всії свої домагання построював тільки на очерненню інших народів, котрих історія звязала політичним життям, напід, котрий пробував і пробував в тих же політичних умовах як і Українці і випадково з ласки осередніх держав, в силу випавших обставин, дістав самостійність, починає кепкувати і домагається уже тепер поневолити другий народ. Цим самим попав на непевний шлях свого починаючого політичного життя.

В справі відокремлення Галичини в той спосіб, якого домагаються ся Українці, Поляки бачать певну перешкоду в осягненню своїх цілій тому і нападають, щоб застережити цілковите відокремлення Галичини від польських земель. Рівночасно з цим випливає на зверх сумній факт, що австрійське правительство і досі не зробило ніяких певних заряджень відносно питання Галичини, хоч справа автономії Галичини після протесту Української Ради і лишила ся відкритою. А покінний гр. Штирк, з бажаннями

ПЕРЕДПЛАТА:

(Ціна одного примірника 2 пф.)	
На місяць в таборі	20 пф.
” ” поза табором	30 ”
” ” півроку в таборі	1 м. 20 пф.
” ” поза табором	80 ”
” ” рік в таборі	2 ” — ”
” ” поза табором	— ”

АДРЕСА:

Ukrainisches
Sekretariat
in Rastatt (Baden).
(Комітет видавництва).

Виходить два рази на тиждень.

Українців і умотивованнem причин, чисто політичного характеру, по яким автономія Галичини по проекту 4. падолиста була причинена в своєму національному розвитку, через політичну боротьбу з Поляками—згодив ся тоді і думку національного розмежування Галичини проектував до переведення в житте, але здійснення цього не дала трагична його смерть, а заступники Штирка, знаючи положення справи, ніяких заходів в цьому напрямі не робили.

Тепер парламент побіч з обговоренням справи відокремлення Галичини територіально приходить до питання автономії всіх країв, також з ясно означеними границями, бо прещінь, Чехи, Словінці і др., котрі від довшого часу домагаються ся цього, не будуть мовчати, коли буде порушувати ся справа відокремлення Галичини не тільки як окремої нації, але і в певних територіальних рамках.

Немає сумніву, що в парламенті буде предложені певний проект, засади якого в ясних формах відстоювало українське представництво з появленням першої думки про автономію. Як буде розрішений федерацізм австрійських країв взагалі, наперед тажко пророкувати, але в справі автономії Галичини, яка би постанова не була винесена парламентом, не є тепер страшним для українського народу, навіть наколи би справа була вирішена не по думці українських змагань, себто без поділу Галичини на польську і українську частину, бо свідомість і сила нашого громадянства на стілько велика, що бороти ся з Поляками завше в стані.

О. Глевкій.

АБО... — АБО!

Восени події дійшли вже до вершина можливості. Деякі державні мужі і держави думали, що двоє і півлітні кріваві подвиги переконали світ про те, що дальша війна не змінить вже теперішнього стану фронтів. Через те Німеччина перша виступила з мировою думкою, через те Вільзон зробив такий самий крок і ще до того подвоїв його.

Але не так легко мирити ся тому, хто пхнув свій народ у кріваву купіль лише із за своєї легкодушності та ще й воротя їому не має із тої купелі. Бо що скажуть державні верховоди в Росії, Франції, Англії, Італії? Що скажуть вони своїм народам? З чим вони можуть сесті до мирового стола? Вони ж мали до трохи місяців розібрати Австрію і увільнити Українців, мали роздавити Німеччину, мали отворити Дарданелі і взяти Константинополь... і те все за три місяці!—Так вони кричали в газетах в ухо своїх народів. Нарід вірив в їх святі заміри і йшов. Кидав домівку, кидав все дороге і йшов. Йшов і топив ся, йшов і пропадав, йшов і калічів, а ті, що лишилися ся дома, чекали, терпіли, плакали і чекають доси. А на що? а за що? спитають тепер.

I оте питання „защо“, „нашо“ страшне для легкодухів, — і страх перед тим питанням заставив їх відкинути предложение мира. Страх гонить їх в дальшу пропасть. Вже все одно!—кажуть легкодушні верховоди;—судити будуть нас так чи сяк, отже купаймося даліше в крові а може... а може... а нуж може таки здобудем хотіть що то, щоби було бодай чим замазати добрим людям очі.

А те питання народу: „защо“ вже надходить. У Франції часопис: „Бонет Руж“, із 31. 1. 1917. р. каже, що післанництво Вільзона є як раз в пору і завзиває Францію до мирного порozуміння.—Друга часопис: „Батаиль“ признає в повній ноті Вільзона і каже: „Те післанництво є наше, воно є нашою потіхою, нашою помочкою і приходить саме в пору. Слухайте народи його голосу, бо лише ним збавить ся людськість від тягару цієї війни і від всіх воєн.“

Італійська часопис: „Попольо де Італія“ із 30. 1. 1917. р. каже, що війна ось-ось скінчиться ся, бо у Франції і Італії не стане людий і не стане гроший.

Вже все одно!—кажуть їх правительства і ведуть війну дальше.

Німеччина і Австрія відповідають їм. Як тут відповісти? Ту відповідь одна: Не хочеш мирити ся по доброму, то помирим ся, коли я доброру ся тобі до живого і силово змушу до міра. Я не хочу тебе роздріти, як ти мене хотів, але хочу примусити сесті зі мною до стола.

І ось дні 31. січня 1917. р. Получені Держави Америки одержали від німецького правительства нову ноту із таким змістом: (зміст подаємо в скороченні, бо нота дуже довга. Подасмо її найхарактеристичніші думки. Ред.)

Німеччина в повні згоджується ся із напрямом, засадами і бажаннями Вільзонового післанництва. I Німеччина є в першій мірі за самоозначенням і рівноправностю всіх націй. I Німеччина є проти союзів держав, які ведуть до інтриг та перегонів о владу. I Німеччина хоче працювати рівно зі всіми народами, щоби запобігти будучим війнам та згоджується ся за свободою моря, щоби кожному народові були отворені двері до моря і до торговлі. Німеччині дуже жаль, що її противники вже тепер не допускають світа до осягнення такої взнесеної мети. Німеччина не хотіла і не хоче знищити своїх ворогів а лише веде оборонну війну. Бельгії не хотіла Німеччини забрати ані колись ані тепер. Ale противники Німеччини не хотять мирити ся, лише хотять диктувати мир. Ні, вони ще й сказали у відповіді наших мирових кроків, що Німеччину, Австрію, Турцію і Болгарію треба розібрати і роздробити.

Кождий день продовження війни приносить нове знищенні, нову нужду, нову смерть. Зате ж кожний день вкорочення війни принесе житте і добро тисячам хоробрих борців по обох сторонах і цілій людськості. Наша совість перед нашим народом каже нам ужити всіх засобів, щоби вкоротити цю війну. Ми думали, що із по мощою президента Полученіх Держав вдасться нам те зробити. Ale позаяк наші противники відповіли на всі ті заходи заостреннем війни, то Німеччина, в тій думці, що прислужить ся людськості, хапає за всі збройні засоби і виповідає безпощадну морську борбу своїм ворогам. Німеччина сподівається ся, що американський народ зрозуміє те рішення і свою безсторонністю підіре змагання скоротити дальну нужду народів.

В дальній ноті каже Німеччина, що всякий корабель ворожих держав почавши від 1. лютого 1917., а також і нейтральний корабель, який хотів би переїхати до берегів Англії, Франції і Італії буде безпощадно затоплений підводними лодками. Всі кораблі нейтральних держав, які є в портах ворожих держав, мають виїхати з відтам до 15. лютого найкоротшою дорогою до дому. Американські пасажирні кораблі можуть їхати лише до Англії, але лише однією означеню дорогою (50° північної ширини і 20° західної довжини) до порту Фалмавт, мусять мати означені відзнаки, мусять приїздити до Фалмавт по неділіам а виїжджати по середам і американське правительство заручить ся, що жаден з цих кораблів не буде везти муніції ані поживи, а лише пасажирів.

* * *

Значить ся, аж тепер починається війна на житте і смерть. Хотіла Англія виголодити Німеччину, а Німеччина рішила ся голodom змусити Англію до міра.

Райхсканцлер Бетман Гольвеі сказав в головній комісії райхстагу, що питання підводних лодок в березні, в маю і в вересні минулого року не було зріле ані політично ані мілітарно і через те не можна було вести безпощадної боротьби на морі. Тепер воно зріле. Скількість лодок в звісі достаточною і те запевнює наш

успіх. Лихі жнива на цілім світі ставлять Англію, Францію і Італію в дуже прикро положення. А через безпощадну борбу підводних лодок та їх положення дійде до краю. Із камінним вуглем у Франції і Італії вже тепер дуже зле, а підводними лодками стане ще гірше. До того прилучити ся ще брак довозу металевої руди на збрую до Англії і брак довозу дерева для углевих шахтів. Гіндебург сказав мені,—каже райхканцлер,—що наші фронти так забезпечені резервами, що можемо зісім спокійно взяти на себе всі наслідки безпощадної морської борги. Адміральний штаб і флота є сильно переконані, що таким робом приведемо Англію до міри. Наши союзники згодилися на такий крок і Австрія так само виступить супроти Італії, як ми супроти Франції і Англії. Всім нейтральним державам ми лишили дорогу на морі між ними самими. Америкі ми лишили пасажирський рух до означених портів. Коли ми взялися за най-острішу збрую, то те ми зробили на те, щоби помогти нашому народові вийти із нудзи і ветиду, в якій хотять піхнути нас наші вороги. Що змогла зробити людська рука, щоби помогти народові, то будьте певні, ми та тепер зробили.

* * *

В пророцтва грatisя не можна. Але практика двох і пів року навчила світ вірити, що Німеччина заповіла, то в більшості виповнила. І тепер можна сподівати ся, що або Вільзонів крок, або заповідженій новий спосіб борги, або в решті одно і друге разом в короткім часі принесуть мир і волю народам в розумінню Вільзона і німецького приречення. І в наше віконце ще засвітить сонце.

СОН ПОЛОНЕНОГО.

Після хмурного дня і слоти,
Він забив ся у тяжкому сні.
І приснилось йому, що гармати
Вже давно перестали гукати,
Уже спокій настав на землі,
Вже упилися кровю кати,
І спочити пішли в домовину;
Він же йде додому—родину
Й діточок своїх любих витати,—
Бож давно вже замовкли гармати!..
Далі... Баче вже рідна земля...
Україно, голубко моя!—
Ми тебе й в полоні памятали,
Ми за тебе, Голубко, там дбали
І любов всю Тобі принесли,
Бо твої ми, Україно, сини!
Тебе любим, тебе ми кохаєм,
Ворогів же твоїх покараем!..
Це далі... Вже близько коханне село!—
(Скілько років не бачив його!)..
Ось... ось трохи і... рідна хатина...
Он... он вона... он—дитина!
— Сину, синку! до тата іди!..
— Тихше, брате, вгамуйсь—некричи!—
Мовив рядом лежачий сусіда,—
—Що гукаєш ти рідного сина,
Він далеко, відсль не почує...
(Бідний,—мовив,—як тяжко сумує)—
Дмитре,—чуєш?—проснись,—не кричи
Бач, як слози із віч потекли!—
Пробуди ся, кажу тобі, брате,—
Перестань хоч у сні сумувати!...
.....
Встав. Протер від сліз очі свої..
— Боже, Боже... невже?.. в полоні!..

М. Чалий.

На Україні.

„Новое Время“ 31. листопада (ст. ст.) 1916. р. містить статю Н. К.—ського, яка ярко малює дорожнечу сала на Україні. Тут ми бачимо причину, чому нам посилики йдуть так рідко, а до того ще й бідні.

Стаття ця слідує:

В теперішній час у Малоросії (Україні) йде сільсько-гospодарська заготовка свинячого сала.

В добрий але не старий час, всього років два-три назад, себто до війни, таке сало продавалося в нас зимою від 6. до 8. рублів пуд. Тепер ці ціни вище разів у п'ять. І міністер-

ство рільництва цілком праве, що назначило зразу такі високі тверді ціни на сало, як 33 рублі пуд свіжого й 34—пуд сольоного.

Звичайно, свиняче сало так дороге лише тому, що все дорого, що все житте пригнічене загальною нечуваю дорожнечою. Але сала ні-скілько не менше, чим минулі роки: самому дрібному селянинові дуже легко вигодувати одного кабана.

Але листопад і листопад у Малоросії одинокий час, коли тут можна заготовити для армії велике число свинячого сала, памятаючи те, що до весни й літа ціни на сало ще піднімуться не менше, як на 50 процентів. Так завжди бувало.

Земства харківської губернії, що доставляють для потреб армії скотину й свиней, звернули увагу на бажане заміни при поставці живих свиней салом. Губернський розпорядний комітет по заготовці скоту для армії дав у цьому відношенню повну свободу повітовим земствам.

І деякі повітові земства вже почали заготовку сала.

Звертає на себе увагу простий спосіб поставки сала, котрий тільки що завели в себе деякі повітові земства.

Сумське земство, після наради з представниками великих хазяйств сумського повіту, постановило: розділити на сумський повіт поставку свиней і сала в армію рівномірно між усими преватними і селянськими хазяйствами повіту, обложивши по $2\frac{1}{2}$ фунта кожній десятині на хазяйства й приложивши хазяйствам виповнити „наряд“ поставки сала незалежно від того, чи мають відповідне число свиней.

Що торкається селянських господарств, то вони повинні доставити по 20 фунтів сала з кожної зарізаної свині.

Сало буде приято по „по установленним твердим“ цінам, себто 33 рублі свіже і 34 рублі сольоне за пуд.

Валківське земство рішило примінити ще більшу загальну норму. Воно також завело доставку сала від десятини. Але як для приватних власників, так і для селян призначило одну тут-ж норму,—по фунтові з кожної десятини.

Селянин, що має десятину, здає для армії 1 фунт сала. Але власники землі, що мають 10 тисяч десятин (такі тут є), доставити 250 пудів.

Цей спосіб повинен вповні забезпечити успішне виконання нової земської роботи“.

30 місяців війни.

Російська часопись „Новое Время“, під таким заголовком містить обрахунок війни за цей час.

Цікаво те, що Меньшіков у цій статті обраховує успіхи центральних держав, особливо усіх Німеччини, а за успіхи Росії мовчить, так що робить ся вражене нібито Росія й не віює.

„Війна для центральних держав ішла досить з великим успіхом. За весь час війни середнім числом Німці посувалися наперед 5 верст денно; це є незвично великий успіх в теперішню войну“, так починає свою статю Меньшіков.

За короткий час осередні держави заняли більшу частину Румунії і взяли Букарешт, далеко від нього по прямій лінії просунулись на північ та аж до Серету на схід. Цим Німці вирівняли свій фронт до найкороткої геометричної лінії.

У цей короткий час була занята ціла Польща в 1915. році“.

Дальше автор цієї статті дивується геніальності німецького народу, котрий своїми діями дивує весь світ.

Німці за весь час війни не зробили жадної дурниці і боряться не тільки на своїй території, але з успіхом проводять війну й на території своїх ворогів.

Сили Німців, в порівнанні з нашою силою, зменшуються дуже поволі. Своїх жовнірів, котрі на позиції сидять в сильно укріплених ровах, незвично бережуть. Також дивує страшна сила на всіх фронтах артилерії, скорострілів, знарядів і т. д.

Характер війни прийшов цілком технічний. Машина війна, довершена Німцями, завдяки їх високо розвиненій культурі, як найкраще. Крім своїх засобів до війни, які мають у себе, використовують засоби на забороних територіях, і засобами ворога його ж бути.

Ціле багацтво Румунії, нафта, яка незвично потрібна в цій війні, все дісталося Німцям.

Тепер російський військовий штаб ломить собі голову, щоби розгадати плян Німців на 1917. р.

Дуже багато цьому питанню присвячує воєнний орган „Руський Інвалід“, він розбирає

всі події війни за весь час, але ні жадного висновку, який би міг мати підставу до чогось певного—робить.

В одній місці запевняє, що плян Німців відомий, в другій раз каже, що німецька стратегія відома тільки одним Німцям, чому необхідно бути приготовленими на всіх фронтах; дальше переконується ся, що Німці в 1917. році підуть походом на Францію, а в кінці зі страхом допускає похід на Росію, а властиво, коло Риги.

Наконіць так: політикує, як політикує „Руський Інвалід“, то пляни Німців, певно, будуть розкриті, бо не дурно ж Румуни тікнуть із Ясс, а Росіяни з Кишиніва, та, навіть, з Одеси.

* * *

Хай квіти повяли, хай листя пожовклю,
Хай вітри сердіті гудуть,
Хай співи веселі на хвилю замовили,—
З новою весною вони оживуть...
Хай нагло серденько у грудях спинилось,
Забеть ся, не вірте йому!—
Беріть нову чару—і знову забилось,
І знову співа про весну!
Бо серце—це зрада, замовлене на хвилю,
Замовлене, не бать ся—мовчить,
А лиш пригадайте голубоньку милу,
То знову у грудях тримтим!..

М. Чалий.

Театр у Київі.

Нове товариство „Український Театр“, яке недавно заснувалося і в число якого входили найкращі українські артисти й художники, не наняло Народного Дому в Київі, бо наші земляки, як побачимо низче, віддали його в аренду тим людям, які в першу голову будуть ставити російську драму, а потім уже свою рідину. Про справу найму театру між інчим пише „Вістник С. В. Укр.“: „Справа найму театру Народного Дому в Київі вже порішена. На засіданні городської Думи з дня 14. XII. 1916 віддано театр Н. Синельникову й С. Варскому, які зобовязалися в першу половину сезону, себто до посту ставити російські штуки, в другу половину—від посту українські. За Синельниковим і Варским заявлено 26 голосів, проти 17; крім того голосувала ще Дума на трьох інших конкурентів: тов. „Український Театр“, антрепренера Колесніченка й антрепренера Мевеса. Тов. „Український Театр“ дістало 18 голосів за, 26 голосів проти; Мевес 4 голоси за, 40 проти; Колесніченко 14 за, 30 проти. Число присутніх радників виносило отже 44, абсолютна більшість 23. Тов. „Український Театр“ зі своєю офертокою (предложенем) не удержалося, не зважаючи на те, що на засіданні городської думи більшість бесідників висловлювалися за ним. В „Ківській Мислі“ з 15. XII. 1916 ч. 348 є докладне звідомлення зі згаданого засідання, яке, виділо, викликало серед широких кругів населення велике заинтересування.

Звідомлення складає радний А. Мосаковський, який вказує, що речінць найму театру нинішнім директором Миколою Садовським упливав з днем 1 червня 1917 р. Потім референт вичислює всіх конкурентів і подає умови, які предкладає кожен з них. Колесніченко оферує 20 тис. аренданої плати й заявляє, що першу частину сезону ставитиме українську драму, другу частину—московську; Синельников і Варский предкладають 17 тис. аренданої плати й зобов'язуються першу частину сезону ставляти московську драму, вікінгі четвертим конкурентом являється згадане тов. „Український Театр“, яке предкладає 18 тис. аренданої плати й хоче ставити тільки московську драму; вікінгі четвертим конкурентом являється тов. „Український Театр“, яке предкладає 18 тис. аренданої плати й хоче ставити тільки українську драму з тим, що вистава буде під літературним і артистичним оглядом поставлена по змозі на наявнішім ступні.

Загалом виходить, що справа найму театру являється спрощеною „злободневним“ питанням у Київі. Про неї заговорила і столична преса. Як пише петроградський „День“, більшість місцевого населення стойть по боці дотеперішнього наємця. Вона надіяла ся, що Микола Садовський дістане наїм і на дальній пе-

рід. Тимчасом місцеві головачі витворили таку ситуацію, що Садовський „уважав для себе виключеним ставати до конкурсу при наймі театрі“. У відкритім листі, який він помістив у „Кіевській Мислі“, каже Садовський так: „Тому десять літ я взяв театр Народного Дому. Театр був без імені, без авдіторії. Минуло десет літ. Я дав доказ, що мої змагання були підхоплені. Театр став на тверді ноги, широкий круг публіки уважає вже свою потребу ходити до нього. Я працюю в театрі вже 35 літ. За той час я привів до думки, що про театр можуть говорити й рішати тільки люди, які так чинялише стоять близько до нього й розуміють його вимоги. Але як комісія городської думи підносить руку та зачинає мішати ся до режисерії артистичного виставлювання штук, то я вважаю таке діло переступленням меж компетенції даної влади. Я вільний артист-художник і не можу бути безвільним та бездушиным виконавцем приказів того або другого члена комісії, який забуває про своє становище й називає театр: „мій театр“, „мої актори“. Сцену й рідну штуку я люблю всім моїм серцем і тому я буду продовжувати й далі мое начате діло, як мотиму й розумітиму, але заобігати чужої ласки й підперття—того я не хочу. Моя діяльність перейшла на очах Киян і хай вони мене судять“.

До полонених на роботах.

Товариші Українці! що працюєте по селах, тепер ще є зимно, земля замерзла так, як у вашій вітчині—Україні, але вже дні довшають, і за пару тижнів земля розтає, дерева й корчи розів'ють ся, а мужик думас про оброблені риці. Це не є ваша власна риція, що ви на ній працюєте, але, подумайте, ви можете мати гарне життя на тій землі, наколи ви дружно станете в тутешнimi хазяями до праці й щиро приложите руку до тої землі. Ви є добре земельні робітники і Німеччина вас знає як найкращих хазяїв, і не один німецький мужик зжив ся з вами і вважає вас за товаришів і союзників, але поміж вами лучають ся люди, котрі думають, що чим менче вони працюватимуть, тим вигідніше буде їм жити, що вони мають лише вистоювати і приглядати ся, як працюють німецькі жінки й діти. Це є несправедливо, товариши, не є дурнота, бо хто не працює, той не повинен їсти. Німецький уряд і німецькі хазяї щиро хотять вам помагати за вас дбати й годувати вас, але ви повинні за тей їх підперти і помогати їм збирати з матінки землі те добро, яке вона дає так добре для вас як і для них.

Це збіже, яке посіть ся тепер на весні має вигодувати й вас і Німців і має допомогти вам по мірі живши й здоровими вернути на вашу дорогу неньку—Україну.

Отже, товариши, щиро до праці для нас і для наших союзників!

РІЖНІ ВІСТИ.

ДОРОЖНЕЧА В ЯПОНІЇ.

Не лише осередні держави, окруженні ворогами, мають недостачу в средствах поживи, та інше, але й такі як Японія тепер у скрутному положенні. „Новоє Время“ містить статтю з цього приводу, в якій між іншим говорить ся:

„Житте в Японії дорожчає з нечуваною скірістю, дякуючи тому, що в Японії чується недостача своїх продуктів, що, помимо всього, впливає на охорону більшої або меншої ступені демевізни робучих рук. Нема продуктів—робітників багато не треба... Житте дорожчає з кожним днем. Гавядина, рис, каменний вугілля, риба, хліб і т. д., все підняло ся й може ще піднімтися“.

Також нема залізничних матеріалів.

НОВОЕ ВРЕМЯ В ОБОРОНУ ГАЛИЧАН (?).

Розираючи ноту почівного порозуміння, передану Вільзонові з приводу посередництва в справі світу, „Новоє Время“ застановило ся на тому, де говорить ся про освободження нації. Тут воно каже між іншим так: „У відповіді по-розуміння пригнічені славя-романські народи Австро-Угорщини й Туреччини найдуть нове підбадьорення в своєму безвідрядному положенню“.

Перебираючи на себе покровительство над чужими підданими всілд за нотою, „Новоє Время“ каже: „Але із народностій Австро-Угорщини, що страдають од „іноземного“ панування, дипломати держав порозуміння цілком випусти-

ли з виду населенне Східної Галичини, Буковини і Північної Угорщини. Населенне цих частин Австро-Угорщини складається з Малоросів (так вони називають галицьких Українців—ред.), котрі є „на заре руської історії“ прозвали своєю областю „Червоної“, „Зеленої“ і „Угорської“ „Закарпатської Русью“. Численність російського (?) населення доходила на передовій війні до 5. мільйонів чоловік“.

Далі „Новоє Время“ слізно піклується за нашими галицькими братами і з сльозами на очіх промовляє лисичі слова, що воно дуже жаліє, що Галичине не мають помочи зі стороною порозуміння. Ось як воно співає:

„Із відповіді держав порозуміння Серби, Хорвати, Словінці, Чехи й Словаки, Поляки, Італійці й Румуни знають, що в лиці порозуміння вони найшли серіозних оборонців їх правого національного діла. Одні тільки „руsskis Галичане, Буковинці й Угорусси“ можуть пе-чалити ся зрозуміннем, що про них забувають“.

Дуже дякуємо „Новоє Время“, що воно піклується за нашими земляками, але хочемо пригадати, що наші брати й не ждали і не хотіли їх оборони. Вони жили більш менш свободно, доки їх не розорили орди непрошені розищаки покровителів.

СПЕКУЛЯЦІЯ З ЦУКЕРОМ.

„Новоє Время“ каже: Роздача карточок на одержання цукеру в Москві уже почалася, але в місцевостях, що прилягають до Москви, особливо в таких фабричних округах, як Оріхово-Зуєво, Богородськ і т. д. відчувають гострій недостаток у цьому продукті першої необхідності. Вчора (11. січня 1917. р.) із наведених місцевосій приїзджали в столицю зкупщики-спекулянти, які зкуповували цукер, платячи по рублю за фунт, маючи намір продавати його в окопицях по 1 р. 50 к. і навіть по 2 рублі за фунт.

РОСІЙСЬКІ СОЦІАЛІСТИ ЗА МИРОМ.

Стокгольм. Під проводом посла до Думи Чейдсе відбула в Петрограді лівиця російської соціальнії демократії конференція, на котрій сильно запротестовано проти поведіння бльоку Думи супроти мирового предложення осередніх держав. Ухвалено резолюцію, яка визнає правительство, щоби сейчас почало мирні переговори.

НОВІ ПОГРОМИ ЖИДІВ В БЕСАРАБІЇ.

Берлін. В. Z. am Mittag доносить з Женеви: Відомості, що надійшли з швейцарського українського бюро подають, що недалеко румунської границі відбувалися погроми Жидів. Беруть в них участь передовсім Румуни, що втікли з своего власного краю.

МІЛІОНИ ДЛЯ ПОЛОНЕНИХ.

Мільйони полонених різних держав одержують від своєї рідні пакунки і гроші. Пакунки приходять осібними поїздами, гроші поштою. До серпня 1916 р. всі поштові посилки з Росії і до Росії переходили через поштовий уряд в Malmö. Як багато тих посилок, видно з того, що до кінця 1916 р. вислав уряд в Malmö двайся мільйонів корон, а за рік 1915 около 21 мільйонів корон; з того прийшло з Росії до Німеччини 9,221,944 корон, а з Німеччини до Росії 930,984 корон. (корона десь 70 іфен.)

ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА В КИЇВІ.

Довідуємося ся приватним шляхом, що між Українцями, вивезеними з Буковини, находитися також славно-відома письменниця—Ольга Кобилянська, яка живе у Київі. Ми певні, що Кияне щиро заопікувалися примусовим гостем з буковинської України. (В. С. В. У.)

УСТУПАЮТЬ З ГАЛИЧИНИ.

Цю рік. „Tagesanzeiger“ доносить з Петербурга, що там поширились чутки про те, що Росіяня небаюком уступлять зі східної Галичини. Зачне ся від евакуації Станиславова.

ВІЙНА.

Всюди, на сході і заході, на півдні і півночі тихо. Мороз закував всіх. Зимно міняється між 14 а 22 степенів.

Типа перед великою бурею. А французька газета „Птіт Парізен“ ще перестерігає антан, щоби не дуже нагло виступала із офензивою, бо не знати, де Гінденбург схоче вдарити. Перше всього—каже генерал Тарде—треба довідати ся, де Гінденбург хоче вдарити, а відтак вже починати офензиву.

В Петербурзі як раз ідуть наради представників антан про одностайність ділання. Ко-

місяця поділилась на три частини. Одна частина розділить над одностайністю воєнних операцій, друга над поживою а третя над фінансами. Вже три роки радяться ся над тою одностайністю і досі ще Й не було. Здається ся й не буде.

Тихо. Цілий світ чекає на щось велике. Що воно буде та велике,—не знати.

Хроніка таборового життя.

— Наш парламент. 31. січня від 7—9 години вечором і 1 лютого від 2—6 по обід відбувалося засідання Генеральної Ради.

Було закінчено читання протоколу Установчої Ради і протоколів 2 попередніх засідань Генеральної Ради.

Складаючи звіт із діяльності Генеральної старшини, голова громади, т. Т—кий, обрисовував стан праці й життя в таборі.

Камандантура задержала прохання якогось гуртка полонених, що звернулися до червоного хреста о запомогу, бо зносини з допомагаючими полоненим організаціями а також і розділу подарунків, належить таборовому Центральному Комітетові, що складається ся із товаришів, яких вибрали, уповноважили довіром люди свого бараку, а не особам та якимсь там гурткам, що дбають лише о своєї користі.

Також повідомляє командантура, що дозволили лишитись у Німеччині може дати лише по війні і просить не закидати такими проханнями а радить подавати їх до Секретаріату.

Бюджет громади на слідуючий місяць підвищується до 920 мар., тому що Видавництво „Український Рух“ поширило працю і потребує до друкарської машини електричного мотору.

Після звіту голови табору, були приняті спрощення представників поодиноких організацій.

Далі обговорювався статут Просвітної Ради, який викликає не мало суперечок, а врешті зістав ся прийнятий без поправок.

— Організація старших. 31. січня в клубі відбула чергове засідання організація старших. Радили над організаційними та господарськими справами.

— Виклади. 1. лютого о 7½ годині вечором в учительському бараку т. Г—ло мав виклад на тему „Росія в цифрах“.

Після викладу співали „Ще не вмерла Україна“ і „Не пора, не пора“.

— Центральний Комітет. 30. січня відбулося чергове засідання Центрального Комітету.

Принято спрощення комісії по прийому і розділу подарунків та ухвалено предложені принципи (засади) розділу.

— О. Безпалко в єчових стрільцях. Ми одержали картку, в якій наш бувший голова табору, Осип Безпалко, ще сердечний привів всім товаришам раштатам і звіщає, що він записався в Українські Стчові Стрільці і вже вийшов на місце призначення.

Розпорядження.

До командантури багато полонених подають прохання о підданстві. На це командантура повідомляє, що такі прохання зараз не можуть бути розглянені і ніяких відповідей на них датати не буде.

Але це не відбирає права подавати такі прохання, які належать ся направити до Українського Секретаріату нашого табору, де вони будуть хоронитися до кінця війни, тоді лише вони будуть розглядати ся німецьким урядом.

Додаємо що, як ми уже раніше писали, нікого примусово слати до Росії не будуть.

Від редакції.

Тов. Тині. Ваші вірші: „Щоби нас не числили за гномів“, „Геніїв світа“, і „До всіх, що на Україні“, до друку не надають ся. Присилайте прозу.

Тов. Лавріненкові. Ваш „Короткий нарис патротизму“ до друку не піде.

Тов. Фоменкові. Ваші „Судьба молодого Стчовика“, „Доля Стчовика“ та інші не надрукуюмо. Те, що пишите багато разів говорило ся а ще до того воно було б не цікаве для других.

Тов. Степановому. Вірш „Будьте братами“ треба Вам обробити, бо він слабенький.

Тов. Шершеневі. Ми одержали Ваш донес, в якому Ви говорите про неправдивий розклад премій на конкурсів статей та оповідання, поміщені в

НА РОБОТАХ.

ЗВІТ.

Як мав муж довірія
До нас заявиться,
Наші хлопці вчули
І стали журитись:
Чого ті Українці
До нас приїзджають,
Нам життя спокійне
Вони нарушають.
Колиб лиш приїхав,
Дамо йому „чосу“,
Так тоді й посуне
Вниз по сходах носом.
— Хлопці, хлощі, в той час
Другий обізвався,
Хоть він нап і воріг,
Може скаже новість.
Як це хлопці вчули,
Так всі і гукнули:
Що ти вражай сину,
І ти за Україну.
Але як приїхав
До нас муж довірія,
То як будто горла
Всім заткало пірем;
А як добре слово
Почули ласкаве,
Мов шовкові люди
На той час всі стали,
Й приїзджать скоріше
В друге зазивали.
А як відвернувся
Потім муж довірія,
Стало повне шуму
Весь дім і подвір'я:
„Бач який східний
Собачий псаїврія“.

Пана.

СПИС

жертв і передплат, які одержано цими днями від різних лиць та команд і яким буде висилати ся наша часопись.

Від охвіц. табору Neisse	1 м. 20 п.
» команда 1999	— » 60 »
» 1965 тов. 27623	— » 50 »
» 217	— » 50 »
» 2318 тов. 8731	— » 50 »
» 2013	— » 30 »
» 2162	1 » 60 »
» 2049	— » 60 »
» 2273	— » 50 »
» 2167 тов. 8066	— » 60 »
» 1961 тов. 2802	— » 30 »
» 308 тов. 29270	1 » — »
» 539 тов. Карпенка	— » 20 »
» 2111 тов. Коваленка	— » 20 »
» 2047 тов. 7234	1 » — »
» 1728 тов. 7772	2 » — »
» 1048 тов. 25871	— » 35 »
» 2334	— » 50 »
» 346 тов. Марченка 334	— » 60 »
» 2016	— » 20 »
» 1797 тов. 25734	— » 50 »
» 2793	— » 60 »
» 1511 тов. 27896	— » 60 »
» 741	— » 50 »
» 192	— » 20 »
» 2498	— » 50 »
» 163 т.т. Кравчука і Штененка	1 » — »
» 742 тов. 28704	— » 50 »
» 2517	1 » 20 »
» 1252 тов. 23622	— » 80 »
» 8 тов. Спасов 1198	— » 60 »
» 821	2 » 80 »
» 1804	— » 50 »
» 2319 тов. 8825	— » 50 »
» 2152	— » 50 »
» 2150	1 » 10 »
» 2557 тов. 7696	1 » 50 »
» 952	— » 50 »
» 2023	1 » — »
» 2071	1 » 20 »
» 24 тов. 25047	— » 60 »
» 1932	— » 20 »
» 678	1 » — »
» 308	1 » — »
» 439	1 » — »
» 1793	2 » — »
» мужа довірія	1 » — »
» команди 268	— » 50 »
» 273	1 » 10 »
» 218J	— » 20 »
» 2043	— » 45 »
» 2240	1 » — »
» 2302	1 » 20 »
» 379J	1 » — »
» 2214	— » 20 »
Разом	42 м. 30 п.

ТАБОРОВА КНИГАРНЯ.

має низче перечислені книжки, які можна виписувати на робітничі команди, посилаючи гроши по адресі, що поміщена на початкові нашої часописі.	Граматика німецької мови Гауфа . . . 4 м. — п.	з ключем . . . 6 " — "	Січові пісні по 2 пф.
	» англійської мови Гауфа . . . 4 " — "	з ключем . . . 6 " — "	Записні бльоک-ноти по 25, 35, 40
	» французької мови Малькіеля . . . 4 " — "	з ключем . . . 6 " — "	Записні карманні книжки по . . . 72 і 15 пф.
	Словник русько-німецький і навпаки	Лянгенштейна . . . 3 " 70 "	Чорнило пляшичка 24 "
	Словник русько-німецький і навпаки	Ноуфольда . . . 2 " 20 "	Історія України-Русі М. Аркаса . . . 50 пф.
	Словник русько-німецький і навпаки	Лійпупт . . . 1 " — "	Памяткова книжка і календар С. В. У. в брошурі . . . 1 м. 50 пф. в оправі 2 марки.
	Кобзар випуск ІІ в оправі	1 " 10 "	Стінний календар на 1917 рік по 5 пф.
		без оправи	Як жив Український народ 50 "
	Розмовна книжка д-ра Стоцького	1 " 10 "	Русь-Україна і Московщина-Росія
	Український буквар в оправі	без оправи	Л. Цегельського 80 "
	Геометрія для I класи Сітницьк.	без оправи	Географія для середн. школи Калітова-ського 3 " — "
	Альбом україн. видів С. Рудницького	середн. школі Грицак . . . 1 " 80 "	Кобзар часть І без оправи 2 " 50 "
	40 карток коштує	без оправи	Кобзар в оправі 2 " 40 "
	Українські листівні картки по 20, 15, 10 і 6 пф.	без оправи	Аритметика Огоновського для I і ІІ клас. 3 " — "
	Картки листівні звичайні 1 шт. 1 пф.	без оправи	Годівля дом. худобн. Раковський 1 " 30 "
	Куверт з папером кошт. на 5 пф. 2 куверта.	без оправи	часть II 1 " — "
	Олівці хімічні	18 i — " 36 "	Граматика українськ. мови Стоцького 2 " — "
	Олівці прості	— " 6 "	Шкільній огорód п. Глодзінський 50 "
	Резинки для стирки олівця	— " 30 "	Українські колядки " — "
	Зошити	— " 10 "	Сім пісень для вояків " — "
	Зошити чорні, по 84, 72, 60 і 50 пф.	без оправи	Закшевський-Барвінський Все світіння
	Приправа до оливців по 6 пф.	без оправи	Закшевський-Барвінський Все світіння 10 "
	„Наша пісня“ співальник з нотами 20 пф.	без оправи	нововічна історія том III. 2 " 30 "
	Український календар „Товариш“	без оправи	Хмельниччина в повісті Сенкевича
	Українець в Німеччині уч. нім.-укр.	без оправи	брошура проф. Антоновича 15 "
	Українець в Америці учеб. англійської мови	без оправи	Закшинський: Що треба знати кождому Українцеві? 20 "
	Брошюри клясова борба, Десятилітній ювілей по 5 пф.	без оправи	Закшинський Світогляд Івана Франка 20 "
			Кириlico: Українці в америці брош. 30 "
			Хмельниччина в повісті Сенкевича брошура 15 "
			Можна зголосувати ся в книгарні на замовлення й слідуючих книжок: Годівля гусей, качок, індиків, павів, фазанів та лебедів—коштують 1. марку. „Як треба вибирати коня, чого треба берегти ся, його купуючи“—20 пф.

ОБРАХУНОК

Української торговельної спілки „ЄДНІСТЬ“ за січень місяць 1917 року.

Назва рахунків,	ОСТАВАЛОСЬ		ОБОРОТ		СОСТОЙТЬ	
	АКТИВ		ПОСТУП.		УБУЛО	
	М.	П.	М.	П.	М.	П.
Р-к Каси	361	31	—	—	29507	76
» Краму	6100	—	—	—	34119	06
» Чаю	887	42	—	—	144	—
» Майна	173	08	173	08	34	92
» Ріжн. видатків	—	—	—	—	506	03
» Жалов. служащих	—	—	—	—	295	60
» Скидка і зіпсов. краму.	—	—	—	—	236	22
» Зиску	—	—	—	—	2694	94
» Девідентів	—	—	167	50	79	20
» Командантури	—	—	820	—	31135	45
» Основн. кап.	—	—	602	70	24	4
» Запасн. капіталу	—	—	670	—	316	80
» Оборотн.	—	—	2607	71	158	49
» Генер. каса	—	—	1899	67	792	—
» Видавн. спілки	—	—	335	—	158	40
» Соціальн. секції	—	—	246	15	79	20
Разом.	7521	81	7521	81	99282	50
					81488	03
					15709	54
					Vірно:	Управитель Ободянників.

У неділю 4. лютого 1917 року